

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema 1. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

 Prihodnji list izide zaradi binškoštnih praznikov 12. maja.

Opravništvo.

Gospodarske stvari.

Pred letošnim škropljenjem vinogradov proti peronosperi.

Zopet se je približal čas za škropljenje vinogradov. Koliko let je bilo treba, da smo vendar spoznali preveliko korist tega dela po naših vinogradih. Koliko naših vinogradov bi bilo še lahko ohranjenih, ko bi se bili gospodarji kaj bolj brigali za kmetijski poduk, in ko bi se bili v pravem času lotili škropljenja trt. Tukaj se pač vidi, kako se kaznuje tisto prazno nezaupanje proti vsaki novotarji in kako se maščuje tisto svojeglavno vstrajanje pri starem kopitu. Sedaj se ljudem oči odpirajo, sedaj ko je že premnogo vinogradov podleglo pogubni peronospori. „Ne-

vednost je najdražja reč na svetu“, pa tudi svojeglavnost in premajhna briga za lasten prid je spravilo že marsikoga k nič. Učimo se toraj in poslušajmo dobre nauke! Spoznajmo vendar že enkrat sami sebe in brigajmo se malo več za lasten prid. Spoznajmo se, da smo poduka še zelo zelo potrebni in dajmo se poučiti, kakor koli in kjer koli že to mogoče.

Sedaj pa k stvari! V kratkem bo treba zopet škropiti naše vinograde. in to nam daje povod, da spregovorimo letos zopet nekaj o tem prevažnem delu. Za škropljenje je treba pred vsem modre galice (bakrenega vitrijola), apna, vode in škropilnice. Preskrbimo se s temi rečmi o pravem času! Kupimo galico že sedaj in toliko, da jo bode zadosti za trikratno škropljenje trt, če bo treba, in za škropljenje krompirja. Sicer se utegne zopet zgoditi, da jo bomo morali pozneje za drag denar okolu iskati. Kupimo galico iz zanesljivih rok, kajti dandanes se proda tudi dosti sleparske galice, ki je bogata na železu, kar pa ne sme biti. Tako galico poznaš lahko na zelen-

PODLISTEK.

Moli in delaj!

Vročje poletno solnce pripeka. Njegovi žarki se svitlo lesketajo na mirni površini malega jezera, kjer leži mala vasica. Okoli vasi se razprostira lepo obdelano polje, katerega obdajajo zeleni travniki in pašniki. Vse, kar je za delo sposobno, hiti danes na polje in travnike, kajti tam v zahodu se vzdigujejo temno-sivi oblaki, ki napovedujejo hudo uro. Ravno je bila krma dobro posušena; sedaj je treba pridnih rok, da spravijo seno pod streho še pred nevihto.

Kmet Tomaž si briše z rokavom pot z vročega obraza. Temno in srpo je njegovo oko; na njegovem obrazu se mu bere njegova najhujša napaka — divja jeza.

„Da mora ravno danes ta pošast se napravljati, ko imam seno še vse zunaj, in oh, tako že lepo posušeno“, zarohni v divji strasti. „Denar gre za delayce, jaz pa: vozi mokro krmo domu.

Potem naj bo pa kmetu pomagano, ko mu od vsega njegovega trpljenja drugo ne ostaja kot žuljave roke in prazen žep in potem govore še nekateri od žegna božjega. No, to je pravi žegen božji! — Ubogi kmet, ki ti še Bog naredi črto čez tvoj račun“.

„Tomaž! sram te bodi, kako govoriš tako brezbožno, oglasi se njegova dobra skrbna žena, katero so te bogokletne besede jako prestrašile.

„Kaj? brezbožno! — Molči tercijalka, kaj razumeš ti, kar jaz govorim“, zarohni Tomaž nad njo, ter pelje naložen voz domov med preklinjanjem in rotnjem.

Njegovi delavci hitijo, da jim pot teče z obraza, da bi tem preje naložili drugi voz ter ga spravili pod streho. A, že so začele padati debele kaplje in od daleč se sliši votlo bobnenje groma, katerega spremljajo svitli bliski. — Sedaj pa je priklopela Tomaževa jeza do vrhunca. — Prišel je ravno do vaše krčme. Tu je po stari navadi, da bi si jezo ohladil, večkrat zahajal. Sedaj pa ni bilo „nje“ zraven! Tukaj je pa po svoji silni

kasto modri barvi in po večji teži. Apno mora biti mastno, ne pa pusto in polno peska. Tudi je rabiti frišno ugašeno apno. Škropilnica mora biti tudi dobra, ter mora tekočino popolnoma razpršiti. Dandanes imamo že celo število najraznovrstnejših škropilnic. Za naše razmere se nam pa posebno dopadeti dve škropilnici in sicer sestave „Candeo“ in „Živic“. Prva je podobna škarjem, in jo zaradi tega imenujemo na kratko škarje; v Novem Mestu prodaja škropilnice te vrste gosp. Fran Seidl. Drugo škropilnico je sestavil „Živic“ v Trstu, in je bila lansko leto popisana v tem listu; v zalogi jo ima g. Franc Kastelic v Kandiji pri Novem Mestu. Cena vsaki teh škropilnic znaša okoli 10 gld. Kar je boljših škropilnic so te prilično še najcenejše, in se že iz tega vzroka priporočajo tudi za manjše posestnike. Zapomnimo si glede škropilnic to, da jih je treba po vsakokratni rabi popolnoma očistiti z vodo.

O škropljenju samem je to poudarjati, da moramo škropiti v prvič že pred cvetjem, toda z nekoliko slabšo tekočino (raztopino), ker se sicer lahko požge (popali) mlado in nežno listje. To se je pri nas že sem in tja opazovalo. Za prvo škropljenje raztopiti je v 100 litrih vode le 1 kg modre galice in 1½ kg gašenega apna. Vodo je treba tedaj zmeriti, apno in galico pa stehtati. Če bomo le z očmi merili in tehtali, kakor se to pri nas godi, potem smo si sami krivi, če je tekočina premočna ali pa preslaba.

V drugič je škropiti vinograde kakih 5—6 tednov pozneje (tedaj po cvetju). Za to škropljenje vzeti je pa že močnejšo tekočino; to pa dobiš, če raztopiš v 100 litrih vode 1½ kg modre galice in 2 kg gašenega apna. Za tretje škropljenje

jezi brez pomisleka lahko dal duška, saj ni bilo „pridgarja“ (tako je svojo ženo imenoval, ki ga je v takih trenutkih svarila pred grdim preklinjevanjem) zraven in krčmar je pa tudi vedel, če je Tomaž jezen, dobro tržim, toraj sta bila popolnoma prijatelja.

„Vina sem!“ zagrmi, ko stopi v krčmo. Krčmarju ni bilo treba dopovedovati koliko, saj je že poznal koliko da drži Tomaževa posoda.

Kmet Tomaž, da se z njim bolj spoznamo, je bil eden najpremožnejših — pa tudi eden najbrezbožnejših kmetov v tisti vasi. Bil je ošaben, trd možak. Surov do svojih hlapcev, neusmiljen do svoje dobre žene, visok do drugih kmetov. Ze na njegovem obrazu se mu je bralo zaničevanje do vsega, kar je svetega, dobrega, kršanskega. Ob vsaki priliki se je širokoustil s svojim bogastvom, mogočno se potrkaje po svojih sicer širokih, pa grešnih prsih. Sosedje so se ga torej ogibali, vpricho njega se sicer dobre, prijazne kazaje, toda v srcu so imeli skrito sovraštvo in za-

rabiti je tudi tako močno tekočino. Če napravljajš tekočino, glej na to, da raztopljeno galico in apno prav dobro pomešajš v vodi in da premešajš to tekočino in jo precediš skozi fino cedilce (sito) vselej, predno jo vliješ v brento. Škropiti je tedaj le z dobro premešano in precejeno tekočino. Celo med škropljenjem je treba brento na hrbtu večkrat stresavati, da se tekočina dobro premeša.

Škropiti je pri suhem in lepem vremenu, ne pred dežjem ali koj po dežju. Zjutraj je pričeti s škropljenjem, kakor hitro zginе rosa. Trtno listje (perje) mora biti tedaj suho. Ker solnčna toplota nič ne škoduje, škropiš potem lahko celi dan. Škropiti je tako, da pada tekočina kot rosa (megla) na listje, ne pa v debelih kapljah. Tekočina se ima tedaj razpršiti.

Za prvo škropljenje zadostuje za 1 hektar (1¾ orala) poprek 525 litrov tekočine, za drugo škropljenje 700 litrov in za tretje, če je potrebno, 850 litrov. Iz te množine lahko preračunaš, koliko potrebuješ galice za letošno škropljenje vinogradov.

—n.

Dolenjci, rešite tri reči!

Človek pazi pred vsem na to, kar mu je najdražje; zato govorimo: drago mi je, kakor punčica mojega očesa, vedé kako neprecenljiva nam je luč oči. — Kakor pa posamezen človek, ravno tako ima tudi skupina več ljudi, recimo cel narod, del kacega naroda, kakovo reč, ki mu mora biti pred vsem drugim draga in ljuba. Je pa to brez dvoma reč, katera mu je najbolj potrebna, ki mu prinaša največi dobiček,

ničevanje do njega. Pomilovali so dobro Tomažovo ženo, češ, da je prišla takemu „rabeljnu“ v roke. In res je imela veliko pred njim potrpeti. Toda vse to je takorekoč požrla dobrovoljno, le najbolj jo je trlo znotraj, da se mož niti zmenil ni za cerkev, molitev — da je bil brezverec. Tak je bil naš kmet Tomaž.

Ko je spraznil v krčmi, kar si je vказal prineesti, stopi k oknu, opazovaje zmirom bolj se bližajočo nevihto. — „Danes si pa slabe volje Tomaž“, ogovori ga krčmar. Toda Tomaž mu ne odgovori nič, ampak nevoljen zapre okno ter zamrmra: „Že spet to neumno zvonjenje! Mislim, da bode blisk in grom malo za to povprašal ali zvoní mežnar ali ne! Neumnost!“ Iz zvonika se je namreč slišal glas z yona, ki je vabil ljudi k molitvi: Treska in hudega vremena reši nas Gospod!

Silno, silno so se dvignili hudourni oblaki. Strele so švigale na vse kraje, grmelo je, kakor da bi bil sodnji dan, in vlije se silna ploha. „Ha

Na kaj naj torej pred vsem drugim gledamo Dolenjci? Kaj bodi nam prvo in najdražje? Odgovor ni težak: to kar nam more prinesiti pravo srečo za čas in večnost. Sta pa to pred vsem oni zlati zvezdi, o katerih so govorili pokojni škof Slomšek tako lepo „vera katoliška in govorica domača“.

„Vera katoliška“, — ona sveta, edino prava vera, katero je prinesel sam božji odrešenik v dolino solzno, ta vera je omečevala naše pradede, ta jim je sušila solze, ko so prihruli nad nje kruti viharji po krvoločnem Turku, ko so jih trli domači grajščaki, ko je trkala kakoršna koli beda na njihova vrata. Ta vera jih je spremljala povsod skozi življenje; nam li ne pričajo tega tisoči naših cerkvâ po hribih in dolinah? Ta vera jim je zlasti bila uteha v srce, ko je bilo stopiti čez prag sedanjega življenja, v večnost. Ni ga še bilo Slovenca, kateremu bi bilo smrtni dan žal, da je bil veren katoličan in ga sploh ne bode človeka do konca sveta, ki bi se tega kesal ob onem važnem trenutku.

Rojaki, kar je blažilo, tolažilo, osrečevalo naše prednike, to naj bode najdražje tudi nam. Vera nam zagotovi srečno večnost, a nam gladi pot tudi skozi sedanje življenje. Radi tega se je držimo pred vsem drugim. Nikdar ne poslušajte ljudi, ki Vam o njej ali naravnost ali nenaravnost govore sramotno; ne občujte z ljudmi, ki vam grde vaše duhovne. Kedo pa Vam je vero ohranil, ako ne ravno duhovni? Ne berite lista, ne knjige, kateri ni sveta vera, duhovski stan ne častiljiv. Dosti je dandanes tudi med nami zgrabljivih volkov, ki skušajo tudi med preprostim ljudstvom uganjati svoje pokončujoče delo.

Drugi biser vam bodi „govorica domača,

to bo dobro za moje seno“, zadere se zaničljivo kmet Tomaž. Vsak blisk in grom spremlja z grdo kletvijo, ter pripomni še zraven, češ, na zahvalno nedeljo bo pa duhovnik pridigal in se repenčil, več smo pridelali hvala Bogu, kakor smo upali. Divji smeh se sliši iz njegovih ust. V tem trenutku se grozno zabliska, zagrmi tako, da se zemlja strese in potem je bilo vse tiho. Treščilo je, zagodrnja Tomaž ter pogleda na kraj, kamor je blisk švignil. Silni dim se privali iz vasi in ravno na onem kraju, kjer stoji njegova hiša. Gori! gori! zavpije kakor besen. In res je bilo. Že sliši vpitje ljudi: „Pri Tomažu gori!“ Strašna kletev se sliši iz Tomaževih ust, in kakor neumen divja iz krčme na pogorišče. Grozna zmešnjava je bila tu. Živina tuli, ljudje kriče in Tomaž preklinja. „Moj denar“, zavpije kakor besen, ter se zakadi v črni dim, da bi rešil svoj mamon. Ves vkajen prinese res iz plamena svoj najljubši zaklad. Vsede se na kamen in kakor brezumen gleda požrešen plamen, ki mu vničuje

prelepi jezik slovenski!“ Ne sramujte se ga, ne mislite, da je nemški ali kateri drugi lepši in imenitniši. Ni res; lepšega ga ni pod solncem, kakor je jezik materni. Ljubite ta jezik, pa tudi zahtevajte, da se vam v njem piše povsod v kancelijah. Gospodje uradniki so tu zavoljo nas, ali ne vi zavoljo uradnikov. Po pameti in postavi so vam torej dolžni pisati slovenski. Kaj bi vi rekli, ako bi se vam prineslo v turškem ali kitajskem jeziku; a vendar večina med vami tako malo ume nemški, kakor bi imeli una dva jezika. Slovenci smo, Slovenci ostanimo! Tega nas ni treba biti nikdar sram.

Ali vera in narodnost še ni vse — treba nam je tudi jesti, da bomo živeli. Jesti pa ne moremo, ako nimamo jela; jed pa nam daje naša zemlja; zemlja, katero so v potu svojega obraza obdelovali naši vrli pobožni očetje. To ohranimo kot tretji biser, te ne dajmo nikdar in nikakor tujcem v last!

Lepa je naša zemlja dolenjska; tujec, žid bode segal morda kmalu po njej ali vže sega. Ne dajmo je, predraga je zanj. Zato, Dolenjec, bodi varčen, delaven in trezen, da si ohraniš grudo domačo. Res je, da sedaj ne nese veliko, ali preživi te. Ako pa jo prodaš, bodo denarci kmalu zginili in potem bodeš moral s trebuchom za kruhom, ali pa doma biti sužen tujcu, bogatemu judu.

Sosedne dežele, Hrvatska, Ogrska, posebno še Poljska, so tudi lepe in jako rodovitne; tudi na njih so gospodarili sploh domačini — ali sedaj imajo na Ogrskem in Poljskem nad polovico sveta židje, judje, na Hrvatskem pa ga dobivajo vedno več. Naj boče z leti taka tudi pri nas? Ne sme biti, nikakor ne! Ostanimo mi gospodarji.

posestvo, z drugo roko pa trdno drži za mošnjiček, iz njegovih prs pa se v enomer naprej izvija hujša in grozovitejša kletev.

Uboga žena! Vsa preplašena in pol mrtva strahu prihiti s polja na kraj nesreče. Ko vidi moža vsega zdivjanega, si prizadeva po svoji moči odvrniti ga groznih kletev. „Dragi Tomaž“, reče milo, „Bog nas je z nesrečo vdaril, pa sprejmiva jo potrpežljivo, saj smo zaslužili“. Ne obupaj! Z božjo pomočjo bova vse popravila. Jaz bom delala na vso moč in božji blagoslov naji bode gotovo spremljal. Ako nas Bog tepe, nas še ni zavrgel. Le ponižajva se in moliva božjo pravičnost, kajti prazno je delo brez žegna z nebes“. — „Hinavka!“ zadirja nad njo Tomaž. — „Poberi se mi s svojimi besedami — te že poznam! Tam imaš kup pepela — pa ti naj Bog pomaga! Zidaj, če imaš s čim! — Kar je, je! če pa misliš, da bom jaz zaradi tega kleče plazil po cerkvenih klopeh — se motiš. Jaz sem asekuriran!

(Dalje sledi.)

Zato pravim, Dolenjci, bodite previdni, ne zaupajte, zlasti ne tujcem, naj vam govoré še tako sladko. Ne delajte dolgov, posebno ne pri bogataših, najmanj pa pri tujcih, naj bi vam posojali še po tako nizkih obrestih. Ko vas imajo v pesteh, vam bodo vzeli vaše drago posestvo. Verjemite, da ne iščejo vas in vaše sreče, ampak sebe. — Ako potrebujete denar, poiščite ga pri kaki posojilnici slovenski, ali recimo pri hranilnici novomeški, ki prične s 1. majem svoje delovanje.

V teh in podobnih rečeh bode govorilo zlasti katoliško politično društvo v Novem Mestu ter vam dajalo dobre svete. Pristopajte k temu društvu! Rodoljubi, prigovarjajte ljudem; gotovo bode s tem domovini najbolj koristili.

Bog daj, da te besede ne ostanejo glas upi-jočega v puščavi! Bog daj, da vam kesanje ne pride prepozno!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V državnem zboru se je razprava o volilni reformi nekoliko preložila, ker se morajo načelniki klubov z vlado pomeniti, kako bi se reforma v dejanji izvršila. Mnogim ne ugaja, da se stvar ni takoj rešila odločno. — Na Dunaju so bili te dni zopet različni delavski štrajki; samo mizarjev štrajka okoli 10.000.

Mladočehi si izmišljujejo vse mogoče pripomočke, da bi se ohranili na površju, da bi ne zgubili zaupanja pri ljudeh, ki res že močno pojemajo. Ker jim v državni zbornici vse njih junastvo nič ne pomaga, zato se skušajo doma z raznimi strankami. Zadnji čas s posebno silo rujejo na Moravskem in Češkem zoper stranko, v kateri je duhovski stan jako dobro zastopan, in ki se tako širi, da se Mladočehi že čutijo v nevarnosti.

Ogrska zbornica poslancev je z veliko večino vsprejela vladno predlogo o civilnem zakonu. K temu je pripomogla največ Košutova smrt in njegovo slavljenje, ki je skoro vsem Mažarom glave skoro do cela zmešalo. Veliko vprašanje pa je, bo li tudi gosposka zbornica to predlogo potrdila. Upa se, da se ji ustavi. — Košutova sinova sta se podala nazaj v Italijo, od koder se povrneto nazaj na Mažarsko, ko bo za nju ugodna prilika, ko bo namreč mažarski narod za revolucijo že dovolj pripravljen.

Hrvati zagrebške škofije so čez tri dolga leta slednjič vendar le dobili svojega škofa, moža po volji božji in po njih želji — Jurija Posilovića. Novi nadškof je vzoren duhovnik in navdušen Hrvat. Pravica je torej zmagala, da Hrvati niso zopet dobili Mažarona kot višjega pastirja.

Kaj je novega po širokem svetu?

Nemški državni zbor je vendar le sprejel predlog, da se odpravi postava, ki prepoveduje, da se jezuitje ne smejo na Nemškem naseljevati. Tudi mnogo luteranov je za to glasovalo, ker so spoznali, da je velika krivica, ako se tako delav- nemu in zaslužnemu redu zabranjuje prihod na Nemško. Eden izmed luteranskih poslancev je očitno povedal v zbornici, da izmed 100.000 onih, ki so se podpisali zoper jezuite, jih 99.998 ni vedelo, kaj so jezuitje, in česa se branijo: tudi on sam tega ni vedel, dokler se do dobra o tem ni podučil. — Bismark je sicer v pokoju, a sè svojimi nasveti še vedno vpliva na politiko. Zlasti neti sovrastvo do katoličanov in Poljakov.

Francozka vlada stega še vedno svoje gra-bežljive roke po premoženju katoliške cerkve. Drugod že ne more nič več dobiti. Samo to je vprašanje, kje bo vlada potem iskala, ko tudi cerkev ne bo nič več imela.

Na Ruskem vlada le bič in ječa; o komur se le sumniči, da je upornega duha, hitro ga denejo pod ključ ali preženo. Tako se je nedavno zgodilo v Varšavi. Mali izgredi so bili vzrok, da so mnogo ljudi, med njimi mnogo nedolžnih, pregnali v daljne kraje.

Píše se nam:

Iz Novega Mesta. — Povedali smo vže ob pri- liki, da se bode hiša katoliške družbe rokodeljskih pomočnikov jako povečala z namenom, da se v njej dobe prostori za jako potrebno dijaško kuhinjo in ob enem večja dvorana za društvene predstave, koje je društvo doslej prav pogrešalo. Lepo pomladansko vreme je pripomoglo, da se je delo zgodaj pričelo in da se sedaj hitro vrši. Pretekli teden se je novej zgradbi vže dala streha; v kratkem bode sedaj do- vršeno tudi znotrajno poglavitno zidanje.

Proti Kandiji ima sedaj hiša deset okenj; jako lepa zgradba je, ravno nasproti mostu — gotovo v kras mestu. Troški bodo veliki, a doslej je dohodkov primeroma še malo. Radi tega dobro reč toplo pri- poročamo blagim srcem — prijateljem uboge uka- željne mladine, prijateljem Dolenjske, zlasti pa No- vega Mesta. Vsak darček se bode sprejel s hvalež- nostjo ter vestno obrnil v blago svrhu.

Zida se tudi in sicer jako pridno pri nas. — Smeli bi reči več, nego prej v mnogih letih. Gospod Langer je vže močno dovršil popravo svoje hiše, gg. pl. Sladovič in Pauser sedaj krasita, prvi pročelje, drugi prodajalnico v svojej hiši; gosp. Pintar v Kandiji je tudi vže povzdignil in pokrasil svojo hišo z lepo koroško žlebičasto opeko. Gospod Kovač pridno po- daljšuje svojo hišo in g. R. Dolenc tudi dovažja ma- terjal, da kmalu prične zidanje velike popolno nove hiše.

Včeraj je bila dražba za našo kasarno. Kedo in ali jo je sploh kedo kupil, še danes ne moremo povedati.

Iz Šent-Jerneja, dne 27. aprila 1894. — V Šent- Jernejski fari stoji na visocih Gorjancih leta 1887 na novo sezidana podružnica Sv. Nikolaja. Toda žali Bog

dolga je še plačati 1681'85¹/₂ gld — in še je treba marsikaj napraviti in tudi popraviti pri tej cerkvi. Sv. Nikolaj je patron zoper povodenj in hudo uro, kateri dve nesreči jemljeta vsakdanji kruh ter poljedelcem v roko potisneta beraško palico. Da bi mili Bog na priprošnje Sv. Nikolaja te dve nesreči odvrnil in trud ter delo kmetovalca blagoslovil, bode v ta namen pri ugodnem vremenu v četrtek dne 10. maja t. l. na Gorijancih sveta maša s procesijo in darovanjem za cerkvene potrebe. Prosim vas toraj častilce svetega Nikolaja, da se vdeležite te službe božje, pa tudi po svoji moči kak dar dobrotno na oltar položite. — Kar bode dali za cerkev — bode Bogu posodili, kateri vam pa bode gotovo z dobrimi obresti povrnili.

A. Fettich-Frankheim, župnik

Z dežele (piše nekdo.) — Pomanjkanje kmetijskih delavskih močij je nastalo silovito. Zakaj je to pomanjkanje tako veliko in občutno nastalo? Prvi vzrok je, da ni nobene meje za kmetijskega delavca, ker on se sprejema povsodi, naj bo v tovarni ali po premogokopih itd. Drugi vzrok je, da se mladina daje le rokodelstvu učiti. Sami župani mislijo, da je za tiste, za katere mora občina skrbeti, najbolje, ako ga da rokodelstva učiti, ter odtegujejo tako sami kmetijske delavske moči. Kaj pa je rokodelski pomočnik? Vsled prenapolnjenja rokodelskih pomočnikov je ta stan marsikje skoro v nadlego temu ali onemu. Redko kedaj kak mlad kmetijski delavec prosjači. Koliko je prosjačev, je znano; a vprašaj katerega kaj je, rekel bode, da je rokodellec. Da bi pa taki za katero delo pri kmetu prijel, to ni misliti, ter se klati in nadleguje ljudi, nazadnje ga mora občina preživeti.

Merodajni krogi naj torej kaj store v tem, ker dandanes zahteva kmetijski stan več in boljših delavcev. Ako bode dovolj dobrih kmetijskih delavcev, ne bode toliko zanemarjenih kmetij.

Iz Dobrove, dné 23. aprila. — (Raznovrstnosti). Boljše in lepše zime, kot je bila pretečena, si pač nihče ne more želeči v teh krajih. Celo zimo — skoraj brez vsakega presledka — mogli so ljudje na prostem delati, si drv in stelje napravljati. Konec zime pretvoril se je v krasno in toplo pomlad. Vsa dela na polji vršila so se ob najugodnejšem vremenu; zemlja obdelovala se je letos kar — igraje. Setev vršila se je ugodno, Bog daj tudi plodonosno žetev. Sadno drevje je letos tukaj silno bršeno; bolj zgodnje sorte pa že v najlepšem cvetju; da bi bilo pač tudi ob jeseni obilo trestji! Po dežji se je že sploh hrepenelo; dobri Bog poslal bil je prvega danes pred enim tednom. Od tistega časa porosi pa tukaj slednji dan več ali manj; zemlja je za rastlinstvo sedaj že prav dobro namočena.

Selilke, razun tistih grdih velikih srakoperjev, so se že vse povrnilo; lastovke še le pretečenega tedna — posamezne.

Prvo zelenje tam v Kančevem hribu opazili smo tukaj letos že dné 8. t. m.; vsa vegetacija je letos za celih osem dni bolj zgodnja, nego bila je lansko leto.

Na šolskem vrtu storili smo letos veliko koristnega dela; šolski dečki so dobili iz njega okolu tri sto požlahtnjenih jabolčnih drevesc brezplačno; za 9 gld. 50 kr. se je pa drevja iz njega tudi med odraščene domačince prodalo.

O kebrih ni tukaj letos do sedaj še prav nikakoršne sledi. Dobro znamenje je to; ne potrebujemo prav nič te škodljive golazni. Da bi pač za vedno zginila!

Dné 14. t. m. zvečer ob polu deseti uri pričelo je goreti tam v Kozarjah ob veliki cesti — pri Klobasarji, hiš. šte. 30. Tukaj bila je tuja vražja roka vmes. Goreti je pričelo na južni strani zvonaj na drvih v podstrešjem; hudobec prinesel je tri suhe šote gori na drva in ogenj med nje vložil, katerega je potem jug razpihal v — požar.

Domači, izvzemši gospodinjino in enega otrok, bili so ob tem času že vsi pri počitku. Ogenj je prvi zapazil bližnji čuvaj od južne železnice sèm; prihitel je klicati domače, a bilo je vse zaman, ker se je bila slamnata streha vže vnela. V par minutah bilo je vse v silnem plamenu. Živino so rešili; a pod in hlev pogorela sta z vsem drugim do tal, ter krov na hiši in kar je bilo v tem podstrešji, je šlo v dim in pepel. Posestnik je zavarovan v Gracu za 600 gld, a vse škode mu je pa požar napravil tri- do štirikrat toliko. Gasiti se ni moglo, ker ni bilo nobene vode v bližini na razpolago.

Smrt kosi brez razločka. Včeraj popoldne je umrla v Šmartinem hiš. št. 17. stara mati Uršula Remic v 91. letu svoje starosti; ona je bila do sedaj v fari najstarejša oseba med živečimi.

Danes zjutraj okolu osme ure umrl je pa na Švici v najboljših moških letih posestnik g. France Dolinar, hiš. št. 22. Nekaj bil se je nahladil; a v soboto bil je še v Ljubljani. Včeraj bilo mu je vedno huje in se je mešal: zdravnik je rekel, da je nevarnost pred mrtvoudom. Dejali so ga v sveto olje, in upalo se je, da še okreva. Pa — prišlo je drugače. Pokojnik bil je več let občinski odbornik in od novega leta sèm, tudi predsednik tukajšnjemu krajnemu šolskemu svetu. Za šolo bil je zelo vnet: ni ga bilo treba za vsako reč moledovati in prositi; sam je videl takoj, kjer se je kaj pogrešalo, in takoj je dal pomanjkljivosti odstraniti in potrebne reparature izvršiti. Skoda, da nam ga je smrt tako hitro pobrala. Značaja bil je silno mirnega in krotkega; storil je rad vsakemu dobro, če mu je le mogel. Zelja njegova bila je nad vse, da bi se osnovala v tej fari prepotrebna požarna bramba, a žal — da se mu ni spomnila, dasiravno se je v to zelo prizadeval in ljudi v nemal. Res je: Dobra stvar potrebuje napora. Večni mir in pokoj bodi njegovemu prahu! Duh naj pa vživa sveti raj!

Iz Borovnice, dne 22. aprila. — Sprejmite drage „Dol. Novice“ nekoliko kratkih vrstic iz naše fare, v cenjene svoje prostore; saj veselega itak nimam kaj poročati.

Lansko spomlad je Amerika zelo razburila duhove med nami. Vse, bodisi staro ali mlado, vse je tiščalo od doma. Kedor je mogel potrebne novce dobiti, pa hajdi v — Ameriko. Srečno bodočnost so si slikali v duhu; a sedaj prihajajo žalostna poročila od tam. Nekateri toliko delajo, da se preživijo, večinoma pa pohajajo brez dela in trpé pomanjkanje in revščino. Res — žalostno! Nekateri pa se zdaj vračajo domov; in to se tudi ume samo ob sebi, da s praznimi — žepi. Toraj ni res tako, kakor so govorili, da v Ameriki kar berž postaneš — bogataš.

Resničen je pregovor, ki pravi: „Boljša je doma gruda, ko na ptujem zlata ruda.“

Domače vesti.

(Naš presvitli cesar) so obhajali sv. Jurija dan 40letnico, odkar so se poročili.

(V. č. g. Zaman) se je preselil iz Podgrada za župnika v Smarjeto. Podgrajci bodo ostali do jeseni brez duhovna.

(Komisijski vlak) se je vozil na dolenski železnici od Ljubljane do Straže 27. aprila. Spremljali so ga tudi člani upravnega sveta dolenskih železnic.

(Dolenska železnica) je v mesecu marcu prevozila 18.553 oseb in 11.411 ton (tona ima deset meterskih centov) blaga. Dohodkov je imela 33.426 goldinarjev.

(Gosp. Vikt. Rohrmann) je podaril za tukajšno dijaško kuhinjo eno akcijo „Narodnega doma“ v Novem Mestu. Dalje je poklonil 5 gld. za pogorelce na Zajčjem Vrhu in 5 gld. bolnici usmiljenih bratov v Kandiji. Bog plati!

(Kapela božjega groba pri Grmu) je dobro znana Novomeščanom. Starejši še dobro vedo, s kolikim veseljem so nekdanj gori prihajali meščani in drugi opravljati svojo pobožnost. Zadnji čas pa, žal, se je ta prelepa zidana stavba tako zanemarila, da se vže dolgo ni mogla več v njej opravljati služba božja, še več, bati se je bilo, da se poruši zidanje. Sedaj pa je kupil kapelo z oralom zemljišča krog nje od sedanjega posestnika J. Krajec. Brez dvoma bo skrbel, da se ne ohrani samo, ampak tudi prvotnemu namenu povrne svetišče, ki je tudi v umetniškem oziru jako znamenito. Novomeščani in drugi bomo ga v tem gotovo podpirali; vsaj nam je znano, kako hitro se je pred leti obljubila lepa svota, ko se je šlo za to, da se ta kapela kupi in popravi.

(Prve jagode) smo dobili letos iz Straže 28. aprila. Gotovo jako zgodaj.

(Telefon) napravi iz Bajnofa v svojo prodajalnico v Novem mestu gosp. Grm; drogovci za to so vže postavljeni.

(V Toplicah) se bo binkoštni pondeljek popoldan blagoslovila zastava prostovoljnega gasilnega društva. Izdelala jo je iz rudeče svile g. A. Hofbauer iz Ljubljane. Diči jo na eni strani sv. Florijan, na drugi pa društveno znamenje.

(† Umrl) je v Zagradcu 23. aprila vrli gospod učitelj Anton Vrančič, star 39 let. Bolehal je sicer vže dolgo, vendar pa podučevanja ni hotel pustiti. Ležal je samo štiri dni. Jetika mu je vzela življenje v možki dōbi. Bil je jako miren, ljubeznjiv gospod. Bodi mu zemljica lahka!

(Nove zvonove) je dobila fara Stari Trg pri Poljanah ob Kolpi. Daroval je velike tri zvonove starotrški rojak dekan dr. Jurij Sterbenc, manjšega pa drugi rojak, zlatomašnik Josip Sterbenc. Teh-tajo: 1383,5, 719, 412 in 260 kilo.

(Jezuiti) so kupili v Ljubljani na Poljanah prostor, kjer bodo stavili cerkev sv. Jožefa in pa samostan.

(Družba sv. Mohorja) ima letos nad 65.000 udov, torej skoro 7000 več nego lani. Kaj takega si pač nikdo nikdar ni mogel misliti, ker to presega res že vse meje. Ta družba, kateri enake ni pod solncem, spričuje, da Slovenci, čeprav majhen narod po številu, smo vendar omikani bolj nego tisti, ki se s tem ne-prestano ponašajo. Kaže se očitno, da je božji blagoslov z družbo. 26. aprila so svečano blagoslovili v Celovcu nov „dom družbe sv. Mohorja“, v katerem bo imela družba poslej svojo tiskarno in bukvoznico. Poslopje je jako veliko in krasno, primerno veličajni družbi.

(Hroščevo leto). Toži se od vseh strani, koliko je letos požrešnih hroščev. Ali pokončavajo

se pa le redko kje. Sami bodemo krivi, ako nočemo v tej reči nič storiti. Lep izgled pa so nam dali šolarji v Šent-Vidu nad Ljubljano. Nabrali so do pretečene srede vže 340.000 hroščev t. j. 6 in pol hektolitrov. Če vzamemo, da je med temi 3 hektolitrov batic, in če zleže vsaka 60 jajčic, so končali pridni dečki s tem 180 hektolitrov hroščev. — Opomnimo še nekaj. Zakon — postavimo imamo, da se morajo kebrji končavati, pa zakaj se nič ne zgodi? Zato, ker gospodje župani nič ne storé. Ti pa bodo roke v tej reči križema držali, dokler se ne ganejo gospodje okrajni glavarji. Tu bi bila na pravem kraju ona eneržija, katero gospodje tu in nam radi kažejo. — Še nekaj. Nadloga, cigani — nadlegujejo neprenehoma novomeščane in druge. Vražji rod biva v gozdu pod hrastom in bukvo, — bi li ne mogel natresti nekaj hroščev ter jih prinesiti v mesto? Predlagamo to le: Nobenega ne pustiti v Mesto, nobenemu nič dati, ako ne prinese vsaj mernik živih hroščev. Seveda se morajo precej odvzeti in končati, ker sicer bode lenoba nosil tri, štiri dni ene in iste.

(Za II. letno zasedanje porotnih obravnava v Novem Mestu), katere se bodo vršile dne 7. maja 1894, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Komljanec Ant., pos. iz Bučke; Mrhar Ign., pos. iz Prigorice; Božič Ant., pos. iz Leskovca; Stritar Andr., pos. od Sv. Križa; Zorc Jan., pos. iz Dvora; Repovž Jos., iz Koluder; Auman Vikt., trg. iz Krškega; Pakiž Prim., pos. iz Zamosteca; Bučar Jos., pos. iz Št. Jerneja; Dolinar Fr., pos. iz Vélke Doline; Kamenšek Mart., n. v. r. oskrbnik iz Metlike; Strbenc Andr., pos. iz Spod. Topelvrha; Vesel Jos., trg. iz Zamosteca; Gutmansthal Miklavž pl., vele posestnik iz Dvora; Grzin Jan., pos. iz Mihele Vasi; Karič Fr., pos. iz Podgorice; Jaklič Jan., pos. iz Mošvalda; Potočar Fr. jun., pos. iz Stare Vasi; Majcen Jan., pos. iz Tržišča; Poljanec Ant., pos. iz Gabrovšice; Kukenbergar Ant., pos. iz Gor. Ponikev; Walland Fr., pos. iz Zužemberga; Plut Jan., pos. iz Ručetne Vasi; Trampuš Fr., pos. iz Metlike; Novšak Fr., pos. iz Loga; Bezek Jan., pos. iz Metlike; Strmec Ign., iz Zidanega Mostu; Malnerič Mart., pos. iz Črnomlja; Rabuze Jan., trgovec iz Kostanjevice; Pehani Jože, pos. iz Žužemberka; Fugina Mih., pos. iz Zg. Radence; Mak Matija, pos. iz Metlike; Kure Jan., pos. iz Zagozdaca; Zoran Ant., pos. iz Toplic; Omanen Mih., trgovec iz Starega trga; Pršina And., pos. iz Toplic. — Nadomestnim porotnikom naslednji gospodje: Košiček Josip, pos., Durini Viktor, trgovec, Brunner Makso, pos. in Božič Franc, pos. iz Novega mesta; Zupančič Al., pos. iz Regerče vasi; Žefran Fr., pos. in Grašič Fr., pos. iz Gotne vasi; Kokalj Ant., pos. iz Bršlina in Knafelc Mih., pos. iz Srebernič.

(Vreme) bilo je suho, da smo zdihovali; sedaj pa lepo dežuje, in vse rastline dobro obetajo; ljudem je že vode primanjkovalo. —

Razne vesti.

* (Nadvojvodinja cesaričina Štefanija) popotuje po Italiji.

* (Nemška cesarica) je bivala z otroci delj časa v prelepi Opatiji na našem Primorskem. 27. aprila se je peljala skozi Ljubljano nazaj v Berlin.

(Konj) so pojeli na Dunaju leta 1892 nič manj nego 18.209. Pospravilo se jih je torej v tem letu 4869 več nego v treh mestih: Berlinu, Breslavu in Hamburgu. Gotovo to ni posebno veselo znamenje.

Darovi za napravo dijaške kuhinje v Novem Mestu:

G. A. Virant 1 gld., g. župnik Mat. Torkar 4 gld., Nekdo 10 gld., g. župnik A. Lovšin 5 gld., g. P. Bern. Vovk 2 gld., g. Mih. Saje 4 gld., g. J. Ramor 5 gld., g. Em. Mehora 2 gld., iz Žužemberka 10 gld., g. Josip Stojnič 2 gld., g. B. B. 5 gld., g. župnik Babnik 10 gld., gospa Jos. Hočevnar 50 gld., g. J. Mehora 5 gld., g. A. Krčon 5 gld., g. Vikt. Rohrmann podaril je eno akcijo „Narodnega doma v Novem mestu. — Brezplačno so vozili dalje gospodje: Fr. Kastelic, J. Ferlič, dr. A. Poznik, Fr. Mežnaršič, A. André in Jož. Medved.

Loterijske številke.

Trst	14. aprila	52	1	18	82	8
Gradec	21. „	22	7	44	55	47
Trst	28. „	51	49	25	42	64

Poslovilo.

Ker se pri svoji selitvi iz Šmarjete v Repnje pri Vodica h nistem mogel osebno posloviti od vseh svojih dražih prijateljev in znancev, se tem potom posloviljam s toplo prošnjo: **Ohranite me v blagem spominu. Z Bogom!**

V Šmarjeti, dné 25. aprila 1894.

Anton Krčon,
župnik v pokoju.

(81)

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze prijateljskega sočutja o nagli smrti naše nepozabljive soproge, oziroma matere in stare matere

Karoline Pelko roj. Žitnik,

katero je dné 24. aprila Vsemogočni v 63. letu njene starosti k sebi v boljše večnost poklical, izrekamo tem potom prečastiti duhovščini in gg. oo. Frančiškanom za spremstvo, posebno še gg. Usmiljenim bratom za zvočenje, ter vsem blagim spremljevalcem pokojne k večnemu počitku, najiskrenejšo zahvalo.

(89)

Žalujoči ostali.

Kandija, dné 27. aprila 1894.

Potrtega srca javljamo žalostno vest, da so naš nepozabljeni soprog, oziroma oče

Jernej Škerbinc,

posestnik in opekar,

po dolgotrajni mučni bolezni, prevideni s sv. zakramenti, v petek 27. aprila 1894, v 56. letu, mirno v Gospodu zaspali.

Truplo dragega rajnega je bilo v nedeljo popoldne na farno pokopališče v Prečini prenešeno in k večnemu počitku položeno.

Dragega pokojnika priporočama vsem prijateljem in znancem v pobožni spomin in molitev.

Češča Vas, dné 27. aprila 1894.

Marija Škerbinc,
soproga.

Marija, Terezija, Ana, Jera, Johana, Frančiška, Jernej in Mihael Škerbinc,
otroci.

(78)

ZAHVALA.

Povodom smrti mojega nepozabljivega očeta, gospoda

Franjo Schmajdek-a,

posestnika,

došlo mi je toliko dokazov sočutja, da mi ni moč, se vsakemu posebej zahvaliti. Izrekam torej tem potom preč. duhovščini, sl. učiteljstvu, sl. občinskemu zastopu, posebno še sl. prostovoljnemu gasilnemu društvu, katero je pogreb oskrbelo, ter gg. pevcem za izvrstno milo petje pred hišo in ob gomili, kakor tudi vsem spremljevalcem pokojnika k večnemu počitku, svojo najiskrenejšo zahvalo.

Toplice, dné 20. aprila 1894.

(90)

Ljudmila Millitz.

Udano podpisani dovoljuje si slavnemu občinstvu naznaniti, da bo počel binkoštno praznike t. l.

gostilno pri „Juncu“

v Kandiji v gosp. Dergancovi hiši.

Obljubuje, da se bode trudil želji svojih p. n. gostov z dobrim vinom in pivom, kakor tudi z dobrimi in okusnimi jedili postreči.

Priporočaje se za mnogobrojni obisk, beleži sè spoštovanjem

(73-4)

M. Junc.**Učenea,**

kteri je zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejem takoj v prodajalnico z mešanim blagom. Pogoji po dogovoru.

(88-1)

Peter Durjava,
Škocjan.

Ludovik Smole,

(79-1)

trgovec v Sevnici,

prodaja

Živic-ove škropilnice proti peronospori po fabriški ceni in pravo modro galico, tudi nože, klešče ter gumi za cepljenje ameriških trt.

Ravno tam se tudi dobi vsakovrstno kmetiško in rokodelsko orodje, kakor tudi vsakovrstna železnina po nizki ceni in lepi nagrobni križi, na katere se tudi napis preskrbe.

IVAN KNOLL,

trgovec v Novem mestu,

zahvaljuje se uljudno slav. občinstvu za dosedanje zaupanje ter ob enem priporoča svojo

zalogo vsakovrstnega novega blaga,

kojega ima na izbiro po prav nizki ceni, v stari prodajalnici na glavnem trgu.

Razglas.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem Mestu, daje na podlagi sklepa z dne 21. marca 1894, št. I, na znanje, da bode hranilnica začela poslovati dne

1. maja tekočega leta

ob 10. uri v mestni hiši.

Od tega dneva se bodo prejemale vloge. Prošnje za posojila pa se lahko ulagajo že od 15. aprila počenši.

 Uradni dnevi so vsak torek in petek od 10.—12. ure dopoldne.

(70—2) Ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem Mestu,
dne 30. marca 1894.

Adolf Pauser,
predsednik ravnateljstva.

Fran Perko,
pisarnični ravnatelj.

Dr. Schegula,
podpredsednik ravnateljstva.

(82)

ЗАХВАЛА.

Za sočutje, izkazano nam ob smrti naše nepozabljive matere, za mnogobrojno spremstvo pri njenemu pogrebu in mnoge krasne vence se pristrčno zahvaljujemo.

Marija Ghon, Josipina Srebre, Ana Slane.

Št. Peter pri Zidanem mostu, 26. aprila 1894

Na prodaj.

V Kandiji pri Novem Mestu so naprodaj dobro ohranjena železna štacunska vrata in okno s kamnitimi bangarji vred. — Dalje tudi podpisani priporoča po jako nizki ceni stare železniške šine za obokanje, cement za stavbe, poljski gips in vsakovrstno železino.

Franc Kastelic,
trgovec v Kandiji.

(77—2)

Išče se 14—16letni deček,

ki bi se hotel učiti strojarskega obrta. Sprejme se pod ugodnimi pogoji pri

Ivan Oblaku,
strojarju na Vrhnikih.

(66—3)

200 centov živega apna,
suhe deske (dile) in krajovce

(63—1)

ima na prodaj

Gozdarski urad v Soteski pri Toplicah.

Pet goldinarjev darila.

Zgubljena je zlata naprsna igla, kakoršne gospodje na vratniku nosijo, obliko ima konjske podkove. Pet goldinarjev darila dobi, kdor jo najde in mestni policiji prinese.

(85—1)

Repa za krmo (74—2)

je na prodaj v grajščini Strugi po 25 kr. mernik. Ravno tam se proda skoraj nova streha za hlev.

Na prodaj!

Draškova grajščina pri Št. Jerneji prodá iz proste roke: konje, pitane vole, krave s teleti in drugo mlado živino; dalje pšenico, debelačo, slamo, krompir i. t. d.

(84—1)

Dzierzonove panje za čebele prodaja po nizki ceni Tone Turk v Kandiji pri Rudolfovem.

Prodajalnica

ležeča v sredi velike vasi, blizu farne cerkve, pripravna za vsako kupčijo, daje pod jako vgodnimi pogoji, takoj za 10 let v najem

(86—1)

Katarina Rajer,
Vel. Brusnice.

Za slovenske posojilnice!

Vse potrebne tiskovine za slov. posojilnice, vezane ali ne vezane dobijo se po zdatno znižani ceni pri

(87—1)

Anton Turk-u,
knjigovez v Ljubljani. Dunajska cesta št. 3.